

Οδηγός Προγράμματος

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα : Δημιουργώντας Ανθεκτικές Κοινωνίες: Πολιτισμός, Τέχνη και Κλιματική Ουδετερότητα

Δημιουργώντας Ανθεκτικές Κοινωνίες:
Πολιτισμός, Τέχνη και Κλιματική Ουδετερότητα

Σχολικό έτος: 2025-2026

Οδηγός Προγράμματος

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα : Δημιουργώντας Ανθεκτικές Κοινωνίες: Πολιτισμός, Τέχνη και Κλιματική Ουδετερότητα

Σχολικό έτος: 2025-2026

Η ανάγκη για ενεργό συμμετοχή των πολιτών απέναντι στην κλιματική αλλαγή και στην επίτευξη ανθεκτικών κοινωνιών, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας. Οι πολίτες καλούνται να αναλάβουν δράση και να κάνουν πράξη την Κλιματική Ουδετερότητα. Το παρόν πρόγραμμα αποτελεί ανανέωση του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Δημιουργώντας Ανθεκτικές Κοινωνίες: Το παράδειγμα της Κοζάνης», του σχολικού έτος 2023-2024, το οποίο ήταν εγκεκριμένο από την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Δυτικής Μακεδονίας (Αρ.Πρωτ.: 5312/01-08-2023).

Σκοπός του προγράμματος είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση μαθητών/τριών με σκοπό την ενεργοποίησή τους για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας, σε επίπεδο περιφέρειας χρησιμοποιώντας ως εργαλεία τον Πολιτισμό, την Τέχνη και την Ιστορία.

Το πρόγραμμα είναι βασισμένο στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) του ΟΗΕ και συγκεκριμένα:

Στόχος 4: Ποιοτική Εκπαίδευση

Στόχος 5: Ισότητα των φύλλων

Στόχος 7: Φθηνή και Καθαρή Ενέργεια

Στόχος 11: Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες

Στόχος 12: Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή

Στόχος 13: Δράση για το Κλίμα

Στόχος 16: Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί

Στόχος 17: Συνεργασία για τους στόχους

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και τους καλεί να ερευνήσουν και να γνωρίζουν βασικές περιβαλλοντικές ορολογίες και να αποτυπώσουν το δικό τους μήνυμα προς την δημιουργία Ανθεκτικών Κοινωνιών, χρησιμοποιώντας ως βοηθητικό εργαλείο τον πολιτισμό και την τέχνη. **Μπορεί να συνδεθεί με μαθήματα του τυπικού προγράμματος σπουδών**, για την πρωταβάθμια, όπως Γλώσσα, Μελέτη Περιβάλλοντος, Εικαστικά, Γεωγραφία, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Φυσικά, Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων, Ιστορία, Αγγλικά, Μουσική και Φυσική Αγωγή. Για την δευτεροβάθμια, Ιστορία, Οικιακή Οικονομία, Νεοελληνική Γλώσσα, Κείμενα, Φυσική, Γεωλογία-Γεωγραφία, Τεχνολογία, Εικαστικά, Μουσική, Αγγλικά καθώς επίσης μπορεί να μπορεί να υποστηριχθεί σε ομάδες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, εκτός του σχολικού προγράμματος σπουδών. Η ευαισθητοποίηση πραγματοποιείται από την εκπαιδευτική ομάδα του Cluster Βιοοικονομίας και Περιβάλλοντος Δυτικής Μακεδονίας (CluBE) στην **διάρκεια μιας διδακτικής ώρας** και έπειτα δουλεύεται το **project** από τον/την εκπαιδευτικό και τους/τις μαθητές/τριες της τάξης, **καθ' όλη την διάρκεια της σχολικής χρονιάς**.

Να σημειωθεί ότι στα νηπιαγωγεία και Α' και Β' Τάξεων στην Γενική Εκπαίδευση, όπως και την Πρωτοβάθμια των ΣΜΕΑΕ, το τελικό προϊόν είναι εθελοντικό, καθώς το πρόγραμμα πραγματοποιείται, ως ευαισθητοποίηση, **εντός μια διδακτικής ώρας** από την ομάδα του Cluster Βιοοικονομίας και Περιβάλλοντος Δυτικής Μακεδονίας (CluBE).

Φιλοσοφία του προγράμματος αποτελεί το γεγονός πως μέσα από τον Πολιτισμό, την Τέχνη και την Ιστορία, εκφράζεται η ποικιλομορφία των ανθρώπινων εκφάνσεων και πρακτικών, προάγοντας τον σεβασμό. Μέσω του βιβλίου και της γραπτής λέξης, γίνεται εμβάθυνση στη σκέψη και την κριτική ανάλυση, ενώ ο χορός και οι παραστατικές και εικαστικές τέχνες, ενώνουν με τις αισθήσεις και τα συναισθήματα, δίνοντας έναν εκφραστικό τρόπο για να μοιραστούν οι εμπειρίες και οι ιδέες, χρησιμοποιώντας νέες τεχνολογίες και καινοτόμες μεθόδους. Έτσι, καλλιεργείται μια ολοκληρωμένη κατανόηση του κόσμου και του ρόλου που κάθε κοινωνία παίζει στη διαμόρφωσή του. Παράλληλα, γίνεται αντιληπτό ότι η κλιματική αλλαγή αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας. Οι πολίτες καλούνται να αναλάβουν δράση, να κάνουν πράξη την Κλιματική Ουδετερότητα και να στείλουν το δικό τους μήνυμα μέσα από διάφορους θεματικούς άξονες καθώς η εκπαίδευση, αποτελώντας τον θεμέλιο λίθο της κοινωνίας, δεν περιορίζεται μόνο στην απόκτηση γνώσεων, αλλά στην ανάδειξη αξιών και ιδανικών, δημιουργώντας πρότυπα, ενώ παράλληλα εμπνέει τους μαθητές και τις μαθήτριες να είναι ενεργοί πολίτες.

Παράλληλα, μέσω ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την κλιματική αλλαγή, το παρόν εκπαιδευτικό πρόγραμμα διευρύνει τους ορίζοντες των μαθητών, εμπνέει δημιουργικότητα και ενισχύει τη φωνή των μαθητών, ως ενεργών πολιτών, για μια καλύτερη και πιο δίκαιη κοινωνία.

Μεθοδολογία – Χρονοδιάγραμμα Συμμετοχής

Στάδιο 1 (Σεπτέμβριος – Οκτώβριος): Στην αρχή του σχολικού έτους, κάθε σχολική μονάδα που ενδιαφέρεται να συμμετάσχει στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα δηλώνει την συμμετοχή της στον Υπεύθυνο του προγράμματος από το Cluster Βιοοικονομίας και Περιβάλλοντος Δυτικής Μακεδονίας (CluBE), στο email v.plaka@clube.gr ή στην ηλεκτρονική φόρμα ([εδώ](#)), και δημιουργείται μια ομάδα δράσης για κάθε σχολείο, ξεχωριστά.

Στάδιο 2 (Οκτώβριος-Νοέμβριος): Ο/η υπεύθυνος/η εκπαιδευτικός συγκροτεί την μαθητική ομάδα και συμπληρώνει τη φόρμα δήλωσης συμμετοχής, που παρέχεται από το CluBE, με τα εξής στοιχεία: Τίτλος έργου, πιθανοί θεματικοί άξονες κάλυψης, στοιχεία σχολείου, στοιχεία υπευθύνου καθηγητή, ονοματεπώνυμο μαθητών και μία σύντομη περιγραφή των στόχων της ομάδας.

Στάδιο 3 (Νοέμβριος – Φεβρουάριος): Κάθε μαθητική ομάδα ξεκινάει με την κάλυψη γνωστικού υπόβαθρου και την αναζήτηση βιβλιογραφίας. Για τον παρόν λόγο, η ομάδα του Cluster Βιοοικονομίας και Περιβάλλοντος Δυτικής Μακεδονίας (CluBE) καλείτε να ενημερώσει και να εκπαιδεύσει αρχικά τους εκπαιδευτικούς, που θα υποστηρίξουν τις μαθητικές ομάδες, μέσα από μια εκπαιδευτική ημερίδα. Στην διαδικασία αυτή, θα παρουσιαστεί το πρόγραμμα και θα συζητηθούν βασικά ζητήματα και απορίες των εκπαιδευτικών (Νοέμβριος-Δεκέμβριος). Στην συνέχεια, θα πραγματοποιηθεί οργανωμένη επίσκεψη ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης από την ομάδα του CluBE, στο σχολείο της κάθε μαθητικής ομάδας, όπου οι μαθητικές ομάδες θα ενημερώνονται αντίστοιχα για την κλιματική ουδετερότητα και τις πρακτικές που πρέπει να υιοθετήσουν οι πολίτες για την επίτευξή της, καθώς και για την γενικότερη ανάγκη δημιουργίας ανθεκτικών κοινωνιών, χρησιμοποιώντας ως εργαλεία τον Πολιτισμό, την Τέχνη και την Ιστορία (Ιανουάριος-Φεβρουάριος). Τέλος, μια ακόμη ημερίδα, θα πραγματοποιηθεί στο τέλος του Φεβρουαρίου, όπου θα πραγματοποιηθούν ομιλίες από τα μέλη του CluBE (εκπρόσωποι φορέων από Πανεπιστήμια, Ιδιωτικό και Δημόσιο τομέα, επιχειρήσεις, κοινωνία πολιτών), σχετικές με την Κλιματική Ουδετερότητα, τον Πολιτισμό, τις Τέχνες και την Ιστορία.

Στάδιο 4 (Μάρτιος – Απρίλιος) : Υλοποίηση εκπαιδευτικού προγράμματος. Στο παρόν στάδιο οι μαθητικές ομάδες θα αξιοποιήσουν κάθε γνωστικό απόκτημά τους και θα το συνδυάσουν με τους παρακάτω θεματικούς άξονες, ώστε να επικοινωνήσουν την αξία του μετριασμού της κλιματική αλλαγής και την ανάγκη για κλιματική ουδετερότητα, καθώς και την σπουδαιότητα δημιουργίας ανθεκτικών κοινωνιών, μέσα από την παρουσίαση του τελικού προϊόντος σε μια οργανωμένη εκδήλωση.

Στάδιο 5 (Μάιος) : Πραγματοποίηση εκδήλωσης από τα σχολεία και το CluBE. Στο τέλος της σχολικής χρονιάς, όπου ολοκληρώνεται και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, θα πραγματοποιηθεί μια μεγάλη εκδήλωση, όπου θα παρουσιαστούν όλα τα έργα των μαθητών/ μαθητριών και θα ακολουθήσουν βραβεύσεις.

Η σύνδεση του πολιτισμού και της τέχνης, μέσα από τους δέκα θεματικούς άξονες, θα επιδιώξει να καλύψει στους μαθητές το γνωστικό υπόβαθρο, να τους ευαισθητοποιήσει απέναντι στην κλιματική κρίση, ενώ παράλληλα θα αναδείξει

αξίες και ιδανικά, θα ενδυναμώσει δεξιότητες, με απώτερο σκοπό την ελεύθερη έκφραση ιδεών, κατανοώντας την πολυμορφία του περιβάλλοντος και αναπτύσσοντας σεβασμό για την φύση και τις διαφορετικές πολιτισμικές πραγματικότητες. Τέλος, η ενθάρρυνση των μαθητών για ανάληψη πρωτοβουλιών ως ενεργοί πολίτες, θα δώσει ένα δημιουργικό τελικό προϊόν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το οποίο θα ενώσει τα (συμμετέχοντα) σχολεία και τους πολίτες όλης της Περιφέρειας της Δυτικής Μακεδονίας σε μια «Γιορτή Δράσης για το Κλίμα» ΣΒΑ 13.

Θεματικοί άξονες

Άξονας 1. Ιστορία

Στον άξονα Ιστορία στοχεύουμε στην προσέγγιση της Τοπικής Ιστορίας και των αλλαγών που παρατηρούνται μέσα στον ιστορικό χρόνο στην κοινωνία, την οικονομία, τις τέχνες, τα γράμματα, και τις επιστήμες. Ανέκαθεν, τα χαρακτηριστικά της Γης καθόριζαν την ανθρώπινη ύπαρξη και τα γεγονότα γύρω από αυτή. Στο πλαίσιο αυτό η οικολογική ή περιβαλλοντική ιστορία, τοποθετεί τον άνθρωπο ως ένα στοιχείο μέσα σε σύνθετα και εξελισσόμενα οικοσυστήματα εξετάζοντας την αμοιβαία αλληλεπίδραση των οργανωμένων κοινωνιών σε σχέση με το Κλίμα.

Σ' αυτό τον άξονα οι μαθητές μπορούν να διαπραγματευτούν διάφορα θέματα από τη μυθολογία έως ιστορικά γεγονότα του πρόσφατου παρελθόντος. Σκοπός είναι οι μαθητές να συνδυάσουν τις γνώσεις τους από τα μαθητικά τους εγχειρίδια και να δημιουργήσουν μέσα από το δικό τους έργο νέες γνώσεις και στάσεις ζωής. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

1. Το Περιβάλλον μέσα από την Ελληνική Μυθολογία (Δημιουργία Γης, Μύθος Δήμητρας Περσεφόνης, Δώδεκα Θεοί Ολύμπου, Ασπίδα του Αχιλλέα, Παλαιολιθική εποχή, Νεολιθική εποχή, η γλώσσα που μιλάω)
2. Απανθακοποίηση στη Δυτική Μακεδονία
3. Παλιές Ιστορίες Σύγχρονα διδάγματα
4. Ιστορία και Περιβάλλον
5. Άνθρωποι που άλλαξαν την Ιστορία
6. Γυναίκα και Κλιματική Αλλαγή

Άξονας 2. Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

Στον άξονα Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά οι μαθήτριες και οι μαθητές θα ερευνήσουν και θα παρουσιάσουν θέματα του τόπου, που συνδέονται και επηρεάζονται από την Κλιματική Αλλαγή. Η Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά μπορεί να σταθεί αρωγός στην προσπάθεια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, καθώς ενσωματώνει τον κληροδοτούμενο τρόπο ζωής με τις διαχρονικά χρήσιμες γνώσεις, μετατρέποντας τις νέες προκλήσεις σε ευκαιρίες. Σκοπός είναι οι

μαθητές να ερευνήσουν το παρελθόν, αναζητώντας ευκαιρίες για το μέλλον, δημιουργώντας μέσα από το δικό τους έργο νέες γνώσεις και στάσεις ζωής.

- Ευετηρία και Κλιματική Αλλαγή
- Βιώσιμος Γαστρονομικός Πολιτισμός (Food Waste)
- Ενδυμασία
- Παιχνίδια

Άξονας 3.Υλική Πολιτιστική Κληρονομιά

Στον άξονα Υλική Πολιτιστική Κληρονομιά οι μαθήτριες και οι μαθητές θα μελετήσουν Μνημεία από την απαρχή τους μέχρι σήμερα και ως σύγχρονοι ευρωπαίοι πολίτες θα κληθούν να δώσουν λύσεις για την ανθεκτικότητα τους. Αξίζει να σημειωθεί πως οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με νέες έννοιες και κινήματα της εποχής, όπως πολιτιστικό περιβάλλον και το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus.

- Πολιτιστικό Περιβάλλον
- Πολιτιστική Κληρονομιά και Κλιματική Αλλαγή
- Ανασκαφές και Κλιματική Αλλαγή
- Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus και Κληρονομιά

Άξονας 4 .Εικαστικές Τέχνες

Στον άξονα Εικαστικές Τέχνες οι μαθήτριες και οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή μ' ένα ευρύ και πολυδιάστατο περιεχόμενο που συμπεριλαμβάνει κάθε μορφή εικαστικής δημιουργίας (έργα τέχνης, εικόνες και αντικείμενα) και σχετίζονται με τον πολιτισμό και το περιβάλλον. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές θα κατανοήσουν τις επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής καθώς θα περάσουν τα δικά τους ξεχωριστά μηνύματα.

- Αρχιτεκτονική
- Γλυπτική
- Γραφιστική
- Ζωγραφική
- Κεραμική
- Κινηματογράφος
- Ντοκιμαντέρ
- Κόμικς
- Σχεδιασμός
- Τυπογραφία
- Φωτογραφία
- Χαρακτική
-

Άξονας 5. Χορός

- Χορός και μουσική ως αντίδοτο στην απάθεια για την κλιματική αλλαγή

- Χορός ως μέσω επικοινωνίας της Κλιματικής Αλλαγής

Άξονας 6. Θέατρο

- Παραστάσεις έργων
- Μονόλογοι
- Street Theatre
- Ιδιωματικό Θέατρο
- Stand up comedy
- Flash mob
- Κουκλουθέατρο
- Θέατρο σκιών

Άξονας 7. Μουσική

- Σύνθεση τραγουδιών για την Κλιματική Αλλαγή
- Live Medley για το Περιβάλλον
- Παραδοσιακό τραγούδι και περιβάλλον

Άξονας 8. Λογοτεχνία

- Η ποίηση συναντά το περιβάλλον
- Η φύση στην ποίηση
- Κλιματική Αλλαγή στη Λογοτεχνία

Άξονας 9. Βιβλίο

- Λογοτεχνικά βιβλία και Κλιματική Αλλαγή
- Success stories ανθρώπων που αλλάζουν την καθημερινότητα
- Δημιουργία παιδικού παραμυθιού για την Κλιματική Αλλαγή
- Δημιουργία παιδικού παραμυθιού για τη Βιοοικονομία
- Δημιουργία παιδικού παραμυθιού για το Υδρογόνο
- Τα βιβλία μας αλλάζουν τη ζωή

Άξονας 10. Δημιουργία application που βοηθούν στη βιωσιμότητα

*Είναι δυνατόν να γίνει συνδυασμός ανάμεσα στους διάφορους άξονες, προκειμένου να επιτευχθεί μια πιο ολιστική και διαθεματική προσέγγιση

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνδέεται άμεσα με **Παγκόσμιες Ημέρες** όπως:

- ✓ 21 Μαΐου : Παγκόσμια Ημέρα Πολιτισμού
- ✓ 15 Απριλίου: Παγκόσμια Ημέρα Τέχνης στις
- ✓ 5 Ιουνίου : Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος